

SUOMALAISEN
KIRJALLISUUDEN
SEURAN
TOIMITUKSIA 1409

Teos on Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran
nimeämien asiantuntijoiden tarkastama

Graafinen suunnittelu: Pekka Krankka
Kuvien reproduktio: Keski-Suomen Sivu Oy
Hakemistot: Eeva-Liisa Haanpää
www.finlit.fi/kirjat

ISBN 978-952-222-568-9

ISSN 0355-1768

Paino: Jelgava Printings, Latvia 2014

Etukansi: Anna-Liisa Mertaaja-Nylundin
suunnittelemat Joensuun Kanervalan
selvaakitalot, 1956. Kuva Riitta Nikula.

Takakansi: Birger Federleyn Tampereelle
1919 suunnittelemat ensimmäiset kunnalliset
rivitalot. Kuva Riitta Nikula.

Hilding Ekelundin hahmottelema piha-idylli
Helsingin Maunulaan 1952–1956 valmistuneiden
Sahanmäen rivitalojen rakennuspiirustusten joukossa. MFA.

SISÄLLYS

LÄHTÖKOHDISTA 6

RETKIÄ EUROOPPAAN 12

Rivitalo ja kaupunkireformi 12

Englanti ja puutarhakaupunkiaate 13

Saksa 17

Alankomaat ja Tanska 23

Ruotsi 26

ASUNTOPOLITIIKKA JA PUUTARHAKAUPUNKI-IHANNE SUOMESSA 30

Birger Brunila (1882–1979) 31

Yhdistys yleishyödyllisen rakentamisen edistämiseksi 32

Vallila ja Alppiharju Helsingissä 33

Eliel Saarisen Munkkiniemi–Haaga-suunnitelma 36

Kulosaaren huvilakaupunki ja Ribblingshof 39

ITSENÄISEN SUOMEN ASUNTOPOLITIIKKA 42

Tyypipiirustukset ja Elias Paalanen 43

Ensimmäinen suomalainen asuntokongressi 1917 45

Tampere ja Birger Federley 47

KANSAINVÄLISET MODERNISMIT 52

Bauhaus, De Stijl, CIAM, Neues Frankfurt ja Wien 53

Berliini ja Martin Wagner 66

Ruotsi 68

Pohjoismaiset rakennuspäivät 1932 ja 1938 73

SUOMEN 1930-LUKU – MUUTOSTEN AIKA	76	HELSINKI LAAJENEE ESIKAUPUNKEIHIN	156
Asuntokongressit ja -näyttelyt	76	Herttoniemi	158
Hilding Ekelund (1893–1984)	79	Lauttasaari	161
Alvar Aalto (1898–1976) ja teollisuus	81	Munkkiniemi	170
SOTA-AIKA JA JÄLLEENRAKENTAMINEN	92	Pohjois-Haaga	173
Eurooppa	92	Munkkivuori	175
Yhdysvallat	94	Maunula	178
Skandinavia	95	Tammisalo ja Laajasalo	186
Suomen tilanne	100	ASUNTOSÄÄTIÖN UUDET KAUPUNGIT	190
Rivitalon paikka	101	Tapiola	190
Puutaloteollisuus, tyypitalot – rivitalot	104	<i>Aulis Blomstedt</i>	193
<i>Puutalo Oy:n ensimmäinen rivitalo</i>	108	<i>Viljo Revell</i>	196
<i>Tyyppirivitalon jatkokehittäminen</i>	112	<i>Kaija ja Heikki Siren</i>	197
<i>Omakotitaloja ketjuina</i>	114	<i>Aarne Ervi ja 1960-luvun murros</i>	202
<i>Selvaakitalot</i>	123	Jyväskylän Viitaniemi	206
Sähkövoimaa pohjoisen koskista	130	Rovaniemen Korkalorinne	209
<i>Oulujoen voimalat ja Aarne Ervi (1910–1977)</i>	131	METSÄKAUPUNGISTA KOMPAKTIKAUPUNKIIN	212
<i>Kemijoen voimalat ja Kai Blomstedt (1910–2003)</i>	134	KOTI, TALO, TILA, KAUPUNKI	218
RIVITALO LÖYTÄÄ PAIKKANSÄ VURASTUVASSÄ SUOMESSÄ	138	VIITTEET	224
Outokumpu Oy	138	KUVALÄHTEET	237
Yhtyneet Paperitehtaat ja Kaipolan tehdasyhdyskunta	142	LÄHTEET JA KIRJALLISUUS	238
Moderneja työsuhdeasuntoja	145	HENKILÖHAKEMISTO	246
Pikkukaupunkimiljööt	153	PAIKANNIMIHAKEMISTO	249